มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

วิธีสอน เทคนิคการสอน และทักษะการสอน

วิธีสอน

คือ ขั้นตอนที่ผู้สอนดำเนินการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไปตามองค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญอันเป็นลักษณะเฉพาะ (ขาดไม่ได้) ของวิธีนั้น

NPRU

เทคนิคการสอน

คือ การกระทำหรือการปฏิบัติเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เกิดจากหลักการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนนำมาใช้ร่วมในขั้นตอนการเรียนการสอนเพื่อสร้างบรรยากาศหรือเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้นหรือรวดเร็วยิ่งขึ้นซึ่งอาจใช้ในขั้นนำ ขั้นสอน หรือขั้นสรุปก็ได้

NPRU

ทักษะการสอน

หมายถึง ความชำนาญ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 558) หรือ ความสามารถ ในการกระทำหรือการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นทักษะพิสัยด้านร่างกาย สติปัญญา หรือสังคมที่เกิดจากการฝึกฝนหรือการกระทำบ่อย ๆ เช่น
ครูมีทักษะการใช้คำถาม การนำเข้าสู่บทเรียน การใช้สื่อการสอน

จากความหมายจะเห็นได้ว่านอกจากทักษะจะเป็นการลงมือกระทำ ปฏิบัติซ้ำ ๆ จนเกิดความคล่องแคล่วและเชี่ยวชาญแล้วยังหมายรวมถึงการใช้สติปัญญาหรือการใช้สมองในการคิดด้วย

NPRU

วิธีสอน

1. วิธีสอนโดยใช้การบรรยาย
2. วิธีสอนโดยใช้การสาธิต
3. วิธีสอนโดยใช้การทดลอง
4. วิธีสอนโดยใช้การนิรนัย
5. วิธีสอนโดยใช้การอุปนัย
6. วิธีสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา
7. วิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย
8. วิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร
9. วิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ
10. วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง
11. วิธีสอนโดยใช้เกม
12. วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง
13. วิธีสอนโดยใช้ศูนย์การเรียน
14. วิธีสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม

NPRU

1. วิธีสอนโดยใช้การบรรยาย (Lecture)

ความหมาย กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยเตรียมเนื้อหา แล้วบรรยาย เนื้อหาที่ต้องการสอนแก่ผู้เรียน

วัตถุประสงค์ มุ่งให้ผู้เรียนจำนวนมากได้เรียนรู้เนื้อหาจำนวนมากในเวลาจำกัด

องค์ประกอบ

- ผู้สอนและผู้เรียน
- เนื้อหา
- การบรรยาย
- ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขั้นตอน

1. ผู้สอนเตรียมเนื้อหา
2. ผู้สอนบรรยาย
3. ผู้สอนประเมินผล

เทคนิคการสอน: ให้โครงร่างหัวข้อ (outline) และเอกสาร / ใช้คำถามกระตุ้นความคิด / เสนอปัญหาที่ท้าทายก่อนบรรยาย / เล่าประสบการณ์แปลกใหม่ / ใช้สื่อ / อารมณ์ขัน / แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

NPRU

2. วิธีสอนโดยใช้การสาธิต (Demonstration)

องค์ประกอบ

- ผู้สอนและผู้เรียน
- เรื่องที่สาธิต
- การทำให้ผู้เรียนดู
- ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขั้นตอน

1. ผู้สอนแสดงการสาธิต ผู้เรียนสังเกตการสาธิต
2. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายและสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสาธิต
3. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

เทคนิคการสอน: การสาธิตแบบไม่ใช้เสียง ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมแสดงการสาธิตด้วย

NPRU

3. วิธีสอนโดยใช้การทดลอง (Experiment)

ความหมาย **กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด** โดยการที่ผู้สอนหรือผู้เรียนกำหนดปัญหาและสมมติฐานในการทดลอง ผู้สอนให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนและให้ผู้เรียนลงมือทดลองปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปอภิปรายผลการทดลองและสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับจากการทดลอง

วัตถุประสงค์ เป็นวิธีสอนที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการเห็นผลประจักษ์ชัดจากการคิดและการกระทำของตนเอง ทำให้การเรียนรู้นั้นตรงกับความเป็นจริง มีความหมายสำหรับผู้เรียนและจำได้นาน

NPRU

3. วิธีสอนโดยใช้การทดลอง (Experiment)

องค์ประกอบ

- ผู้สอนและผู้เรียน
- ปัญหาและสมมติฐาน
- วัสดุอุปกรณ์ในการทดลอง
- การทดลอง
- ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

เทคนิคการสอน:

ครูกำหนดคำถามเป็นแนวให้นักเรียนสังเกตผล

ขั้นตอน

1. ผู้สอน หรือผู้เรียนกำหนดปัญหาและสมมติฐานในการทดลอง
2. ผู้สอนให้ความรู้ที่จำเป็นต่อการทดลอง ให้ขั้นตอนและรายละเอียดในการทดลองแก่ผู้เรียน โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
3. ผู้เรียนลงมือทดลองโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นตามขั้นตอนที่กำหนดและบันทึกข้อมูลการทดลอง
4. ผู้เรียนวิเคราะห์และสรุปผลการทดลอง
5. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายผลการทดลอง และสรุปการเรียนรู้
6. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

NPRU

4. วิธีสอนโดยใช้การนิรนัย (Deduction)

ความหมาย กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ กฎ หรือข้อสรุปในเรื่องที่เรียน แล้วจึงให้ตัวอย่างการใช้ทฤษฎี หลักการ กฎ หรือข้อสรุปนั้นหลาย ๆ ตัวอย่าง หรืออาจให้ผู้เรียนฝึกนำทฤษฎี หลักการ กฎหรือข้อสรุปนั้นไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในทฤษฎี หลักการ กฎหรือข้อสรุปนั้น ๆ อย่างลึกซึ้งขึ้น หรือกล่าวสั้น ๆ ได้ว่าเป็นการสอนจากหลักการไปสู่ตัวอย่างย่อย ๆ

วัตถุประสงค์ เป็นวิธีสอนที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลักการ และสามารถนำหลักดังกล่าวไปใช้ดังกล่าวไปใช้ได้

NPRU

4. วิธีสอนโดยใช้การนิรนัย (Deduction)

องค์ประกอบ

- ผู้สอนและผู้เรียน
- ทฤษฎี/กฎ/หลักการ/ข้อสรุป
- ตัวอย่างสถานการณ์ที่หลากหลายในการใช้หลักการ
- การฝึกนำหลักการไปใช้
- ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

เทคนิคการสอน:

ทดสอบความรู้ก่อนนำหลักการไปใช้

ขั้นตอน

1. ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ ทฤษฎี หลักการ กฎ ข้อสรุป ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
2. ผู้สอนให้ตัวอย่างสถานการณ์หลากหลาย ที่สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปใช้
3. ผู้สอนให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัตินำความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้นไปใช้ในสถานการณ์ใหม่
4. ผู้สอนให้ผู้เรียนวิเคราะห์และอภิปรายการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น
5. ผู้สอนวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

NPRU

5. วิธีสอนโดยใช้การอุปนัย (Induction)

ความหมาย กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการนำตัวอย่าง ข้อมูล ความคิด เหตุการณ์ สถานการณ์ ปรากฏการณ์ ที่มีหลักการ/แนวคิด ที่ต้องการสอนให้แก่ผู้เรียน มาให้ผู้เรียนศึกษา วิเคราะห์ จนสามารถดึงหลักการ แนวคิด ที่แฝงอยู่ออกมา เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ต่อไป สรุปได้ว่า เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนสรุปหลักการจากตัวอย่างต่าง ๆ ด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์ เป็นวิธีสอนที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ สามารถจับหลักการ หรือประเด็นสำคัญได้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้หลักการ แนวคิด หรือข้อความรู้ต่าง ๆ อย่างเข้าใจ

NPRU

5. วิธีสอนโดยใช้การอุปนัย (Induction)

องค์ประกอบ

- ผู้สอนและผู้เรียน
- ตัวอย่างข้อมูล สถานการณ์ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ ย่อย ๆ ของสิ่งที่จะเรียน
- การวิเคราะห์หาหลักการ
- ข้อสรุปที่มีลักษณะเป็นหลักการ แนวคิด
- ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขั้นตอน

1. ผู้สอน และ/หรือ ผู้เรียน ยกตัวอย่าง / ข้อมูล/สถานการณ์/ เหตุการณ์ /ปรากฏการณ์/ ความคิด ที่เป็นลักษณะย่อยของสิ่งที่จะเรียนรู้ หลายตัวอย่าง
2. ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์หาหลักการที่แฝงอยู่ในตัวอย่างนั้น
3. ผู้เรียนสรุปหลักการ / แนวคิด ที่ได้จากตัวอย่างนั้น
4. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

เทคนิคการสอน:

ให้คิดรายบุคคลก่อนแล้วจึงคิดเป็นกลุ่ม ให้นักเรียนยกตัวอย่างจากประสบการณ์

NPRU

6. วิธีสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา (Field Trip)

ความหมาย คือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวางแผนและเดินทางไปศึกษาเรียนรู้ ณ สถานที่ซึ่งเป็นแหล่งความรู้ในเรื่องนั้น (ซึ่งอยู่นอกสถานที่ที่เรียนกันอยู่เป็นปกติ) โดยมีการศึกษาสิ่งต่าง ๆ ในสถานที่นั้นตามกระบวนการหรือวิธีการที่ได้วางแผนไว้และมีการอภิปรายสรุปการเรียนรู้จากข้อมูลที่ได้ศึกษามา

วัตถุประสงค์ เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในเรื่องที่เรียน ได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริง ได้ใช้แหล่งชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ทำให้เกิดความเข้าใจ และเกิดเจตคติที่ดีทั้งต่อสถานที่นั้นและต่อการเรียนรู้

NPRU

6. วิธีสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา (Field Trip)

องค์ประกอบ

- ผู้สอนและผู้เรียน
- การวางแผนร่วมกันขอผู้สอนและผู้เรียน
- การเดินทางไปที่เป้าหมาย
- กระบวนการศึกษาสิ่งที่จะเรียนรู้
- สรุปผลการเรียนรู้จากการไปทัศนศึกษา

เทคนิคการสอน:

มีการจัดนิทรรศการ หรือการถ่ายทอดความรู้

ขั้นตอน

1. ผู้สอนและผู้เรียนวางแผนร่วมกันในเรื่องวัตถุประสงค์ สถานที่ที่จะไป การเดินทาง สิ่งที่จะไปศึกษา วิธีศึกษา ค่าใช้จ่าย กำหนดการ และหน้าที่ความรับผิดชอบ
2. ผู้สอนและผู้เรียนเดินทางไปยังสถานที่เป้าหมาย
3. ผู้เรียนศึกษาสิ่งต่าง ๆ ในสถานที่นั้นตามกระบวนการหรือวิธีการศึกษาที่ได้วางแผนไว้
4. ผู้สอนและผู้เรียนเดินทางกลับ และสรุปผลการเรียนรู้ หรือผู้สอนและผู้เรียนสรุปผลการเรียนรู้ แล้วเดินทางกลับ
5. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

NPRU

7. วิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)

ความหมาย คือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 4-8 คน และให้ผู้เรียนในกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ในประเด็นที่กำหนด และสรุปผลการอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม

วัตถุประสงค์ เป็นวิธีสอนที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนกว้างขึ้น

NPRU

7. วิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)

องค์ประกอบ

- ผู้สอนและผู้เรียน
- จัดผู้เรียนเป็นกลุ่ม
- ประเด็นในการอภิปราย
- พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- สรุปความเห็นของกลุ่ม
- นำข้อสรุปของกลุ่มมาสรุปบทเรียน
- ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

เทคนิคการสอน: ใช้วิธีการจัดกลุ่มหลากหลายแบบ เช่น จับฉลาก ใช้เพลง

ขั้นตอน

1. ผู้สอนจัดผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละประมาณ 4-8 คน
2. ผู้สอน หรือผู้เรียนกำหนดประเด็นในการอภิปราย
3. ผู้เรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันตามประเด็นอภิปราย
4. ผู้เรียนสรุปสาระที่สมาชิกกลุ่มได้อภิปรายร่วมกันเป็นข้อสรุปของกลุ่ม
5. ผู้สอนและผู้เรียนนำข้อสรุปของกลุ่มย่อยมาใช้ในการสรุปบทเรียน
6. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

NPRU

8. วิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร (Dramatization)

ความหมาย กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนแสดงละคร ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเนื้อหาและบทละครที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ทำให้เรื่องราวนั้นมีชีวิตขึ้นมา และสามารถทำให้ทั้งผู้แสดงและผู้ชมเกิดความเข้าใจและจดจำเรื่องนั้นได้นาน

วัตถุประสงค์ เป็นวิธีสอนที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพของเรื่องราวที่ต้องการเรียนรู้อย่างประจักษ์ชัดด้วยตาตนเอง ทำให้เรื่องราวนั้นมีชีวิตชีวา ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจน และจดจำได้นาน

NPRU

8. วิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร (Dramatization)

องค์ประกอบ

- ผู้สอนและผู้เรียน
- บทละคร
- แสดงบทบาท ชม หรือสังเกต
- อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่แสดง
- สรุปการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการแสดงหรือการรับชม
- ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

เทคนิคการสอน:

ใช้หุ่นนิ้วมือ หรือหุ่นเสียบไม้เป็นตัวแสดง

ขั้นตอน

1. ผู้สอน หรือ ผู้เรียนเตรียมบทละคร
2. ผู้เรียนศึกษาบทละครและเลือก (หรือผู้สอนกำหนด) บทบาทที่จะแสดง
3. ผู้เรียนศึกษาบทที่จะแสดง และซ้อมการแสดง ผู้สอนให้คำแนะนำการชมการแสดงแก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ชม
4. ผู้สอนและผู้เรียนจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์สำหรับการแสดง เช่น เครื่องแต่งกาย ฉาก เฟอร์นิเจอร์
5. ผู้เรียนแสดงหรือชมละคร
6. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงของผู้เล่นเรื่องราวหรือเนื้อหาการแสดง และสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการแสดงละคร
7. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

NPRU

9. วิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)

ความหมาย คือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตน และนำเอาการแสดงออกของผู้แสดง ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่สังเกตพบมาเป็นข้อมูลในการอภิปราย

วัตถุประสงค์ เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การเอาใจเขามาใส่ใจเรา เกิดความเข้าใจในความรู้สึกและพฤติกรรมทั้งของตนเองและผู้อื่น หรือเกิดความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทสมมติที่ตนแสดง

NPRU

9. วิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)

องค์ประกอบ

- ผู้สอนและผู้เรียน
- สถานการณ์หรือบทบาทสมมติ
- การแสดง
- อภิปรายเกี่ยวกับความรู้ ความคิด ความรู้สึก การแสดงของของผู้แสดง
- ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

เทคนิคการสอน:

สัมภาษณ์ความรู้สึกของผู้แสดงหรือผู้สังเกตการณ์

ขั้นตอน

1. ผู้สอน หรือผู้เรียน นำเสนอสถานการณ์สมมติและบทบาทสมมติ
2. ผู้สอน หรือผู้เรียนเลือกผู้แสดงบทบาท
3. ผู้สอนเตรียมผู้สังเกตการณ์
4. ผู้เรียนแสดงบทบาท และสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออก
5. ผู้สอนและผู้เรียน อภิปรายเกี่ยวกับความรู้ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้แสดง
6. ผู้สอนและผู้เรียนสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ
7. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

NPRU

10. วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง (Case)

ความหมาย คือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่สมมติขึ้นจากความเป็นจริง และตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและเหตุผลที่มาของคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปราย

วัตถุประสงค์ เป็นวิธีสอนที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนฝึกฝนการเผชิญและแก้ปัญหาโดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาจริง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ และเรียนรู้ความคิดของผู้อื่น ช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้น

NPRU

10. วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง (Case)

องค์ประกอบ

- ผู้สอนและผู้เรียน
- กรณี เรื่องที่คล้ายกับเหตุการณ์จริง
- ประเด็นคำถามเพื่อให้หาคำตอบ
- คำตอบที่หลากหลาย ไม่มีถูกผิดชัดเจน
- อภิปรายเกี่ยวกับ ปัญหา มุมมอง วิธีการแก้ไข สุปการเรียนรู้
- ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขั้นตอน

1. ผู้สอน หรือผู้เรียน นำเสนอกรณีตัวอย่าง
2. ผู้เรียนศึกษากรณีตัวอย่าง
3. ผู้เรียนอภิปรายประเด็นคำถามเพื่อหาคำตอบ
4. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายคำตอบ
5. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ปัญหาของผู้เรียน และสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ
6. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

เทคนิคการสอน: แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยแล้วแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยไม่เน้นคำตอบถูกหรือผิด แต่เน้นความเห็นที่หลากหลายแง่มุม

NPRU

11. วิธีสอนโดยใช้เกม (Game)

ความหมาย คือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกา และนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรรมการเล่นเกม วิธีการเล่น และผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างสนุกสนาน และท้าทายความสามารถ โดยผู้เรียนเป็นผู้เล่นเอง ทำให้ได้รับประสบการณ์ตรง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูง

NPRU

11. วิธีสอนโดยใช้เกม (Game)

องค์ประกอบ

- ผู้สอนและผู้เรียน
- เกม กติกา
- การเล่นตามกติกา
- การอภิปรายเกี่ยวกับผลการเล่น วิธีเล่น พฤติกรรมการเล่น
- ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขั้นตอน

1. ผู้สอนนำเสนอเกม ชี้แจงวิธีการเล่น และกติกาการเล่น
2. ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกา
3. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับผลการเล่นและวิธีการหรือพฤติกรรมการเล่นของผู้เรียน
4. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ : เกมต้องมีความท้าทายให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วม ต้องมีการอภิปรายถึงความรู้ที่ได้รับ

NPRU

12. วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation)

ความหมาย คือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง

วัตถุประสงค์ เป็นวิธีสอนที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงและเกิดความเข้าใจในสถานการณ์หรือเรื่องที่มีตัวแปรจำนวนมากที่มีความสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน

NPRU

12. วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation)

องค์ประกอบ

- ผู้สอนและผู้เรียน
- สถานการณ์ บทบาทกติกาที่สะท้อนความจริง
- ผู้เล่นมีปฏิสัมพันธ์กัน
- ผู้เล่นใช้ข้อมูลที่ให้ในการตัดสินใจ
- การตัดสินใจของผู้เล่นส่งผลตามสถานการณ์จริง
- อภิปรายถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในการเรียน
- ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ: ใช้เมื่อให้ผู้เรียนได้รู้สภาพจริงของเหตุการณ์ที่มีตัวแปรมากและซับซ้อน

ขั้นตอน

1. ผู้สอนเตรียมสถานการณ์จำลอง
2. ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์จำลอง บทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่น
3. ผู้เรียน เลือกบทบาทที่จะเล่น หรือผู้สอนกำหนดบทบาทให้ผู้เรียน
4. ผู้เรียนเล่นตามกติกาที่กำหนด
5. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ ข้อมูล และกติกาของสถานการณ์ วิธีการเล่น พฤติกรรมการเล่น และผลการเล่น
6. ผู้สอนและผู้เรียนสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับจากการเล่น
7. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

NPRU

13. วิธีสอนโดยใช้ศูนย์การเรียน

ความหมาย คือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากศูนย์การเรียนหรือมุมความรู้ที่ผู้สอนได้จัดเตรียมเนื้อหา กิจกรรมและสื่อหลายอย่างประสมกันเอาไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยปกติจะมีหลายศูนย์และเบ็ดเสร็จในตัวเอง ผู้เรียนจะหมุนเวียนเข้าเรียนรู้จนครบทุกศูนย์และมีศูนย์สำรองสำหรับผู้ที่ทำกิจกรรมเสร็จก่อนกลุ่มอื่น

วัตถุประสงค์ เป็นวิธีสอนที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเอง

NPRU

13. วิธีสอนโดยใช้ศูนย์การเรียน

องค์ประกอบ

- ผู้สอนและผู้เรียน
- ชุดการเรียนการสอน
- ศูนย์การเรียน
- ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาตามศูนย์
- ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ: ผู้สอนควรดูแลควบคุมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมและให้ความช่วยเหลือตอบคำถามแก่ผู้เรียน

ขั้นตอน

1. ผู้สอนจัดเตรียมชุดการเรียนการสอนและจัดศูนย์การเรียน
2. ผู้สอนให้คำชี้แจงและคำแนะนำแกผู้เรียนในการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์การเรียน
3. ผู้เรียนทำแบบทดสอบ
4. ผู้เรียนศึกษาและทำกิจกรรมตามบัตรคำสั่งในศูนย์การเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลจนครบทุกศูนย์หรือทุกเนื้อหา
5. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

NPRU

14. วิธีสอนโดยใช้บทเรียนโปรแกรม

ความหมาย คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเอง ซึ่งเป็นบทเรียนที่แตกเนื้อหาเป็นหน่วยย่อยแล้วมีแบบทดสอบก่อนเรียน เนื้อหาหรือแบบฝึกหัดให้ผู้เรียนศึกษาเองและแบบทดสอบหลังเรียนโดยจะมีการเฉลยให้ผู้เรียนได้รู้ผลของการกระทำในทันที

วัตถุประสงค์ เป็นวิธีที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคลตามความสามารถ ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน

NPRU

14. วิธีสอนโดยใช้บทเรียนโปรแกรม

องค์ประกอบ

- ผู้สอนและผู้เรียน
- บทเรียนโปรแกรม
- ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ :

เหมาะสำหรับการใช้สอนซ่อมเสริม

ขั้นตอน

1. ผู้สอนศึกษาปัญหา ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
2. ผู้สอนเลือก แสวงหา สร้างบทเรียนโปรแกรมในเรื่องที่ตรงกับปัญหาความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
3. ผู้สอนแนะนำการใช้บทเรียนโปรแกรมให้ผู้เรียนเข้าใจ
4. ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาบทเรียนโปรแกรมด้วยตนเอง
5. ผู้เรียนทดสอบการเรียนรู้ของตนเองหรือมารับการทดสอบจากผู้สอน

NPRU

เทคนิคการสอน

คือ กลวิธีที่ใช้เสริมกระบวนการสอนหรือขั้นตอนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

NPRU

เทคนิคการใช้ผังกราฟิก (graphic organizers)

ผังกราฟิก เป็น ผังความคิด ที่ประกอบด้วยข้อมูลที่เชื่อมโยงกันในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้เห็นโครงสร้างของ ความรู้ หรือ เนื้อหา นั้น

เป็นรูปแบบของการแสดงความคิดที่มองเห็นได้ และอธิบายได้อย่างเป็นระบบชัดเจน

NPRU

รูปแบบของผังกราฟิก

1. ผังความคิด (Mind Map)

เป็นแผนภาพที่เชื่อมโยงข้อมูลจาก **จุดศูนย์กลาง** แล้วแตกสาขาออกไปเป็นเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้อง

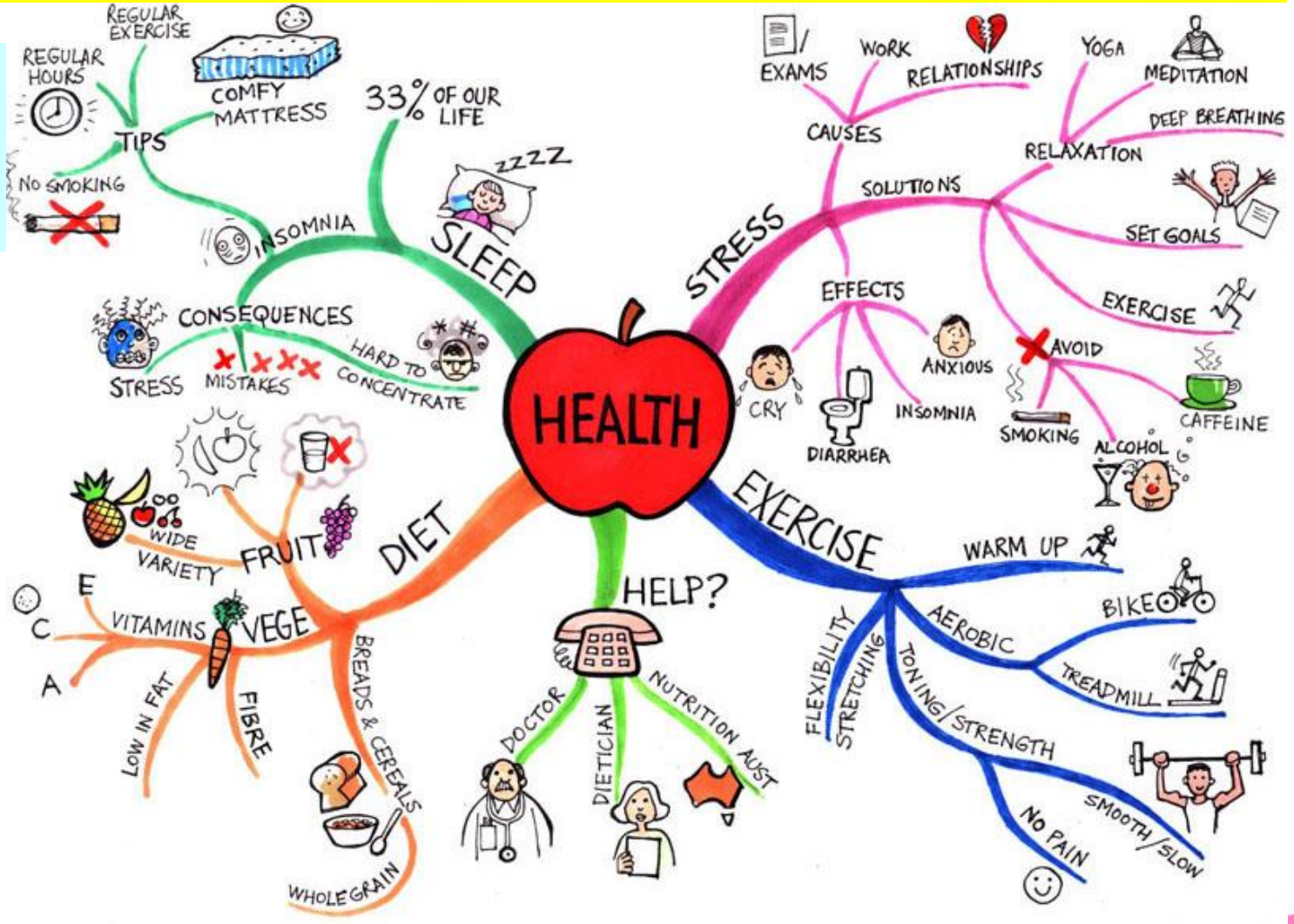

แผนภาพแสดงประเด็นเนื้อหาเรื่อง “สุขภาพ”

NPRU

รูปแบบของผังกราฟิก

2. ผังมโนทัศน์ (Concept Map)

เป็นแผนภาพที่มี **จุดศูนย์กลางมากกว่า 1 ชุด** เสนอความสัมพันธ์ของข้อมูลที่เชื่อมโยงตาม**ระดับชั้นข้อมูล**

- มีระดับชั้นข้อมูลน้อยกว่า mind map
- มุ่งที่การเชื่อมโยงข้อมูล

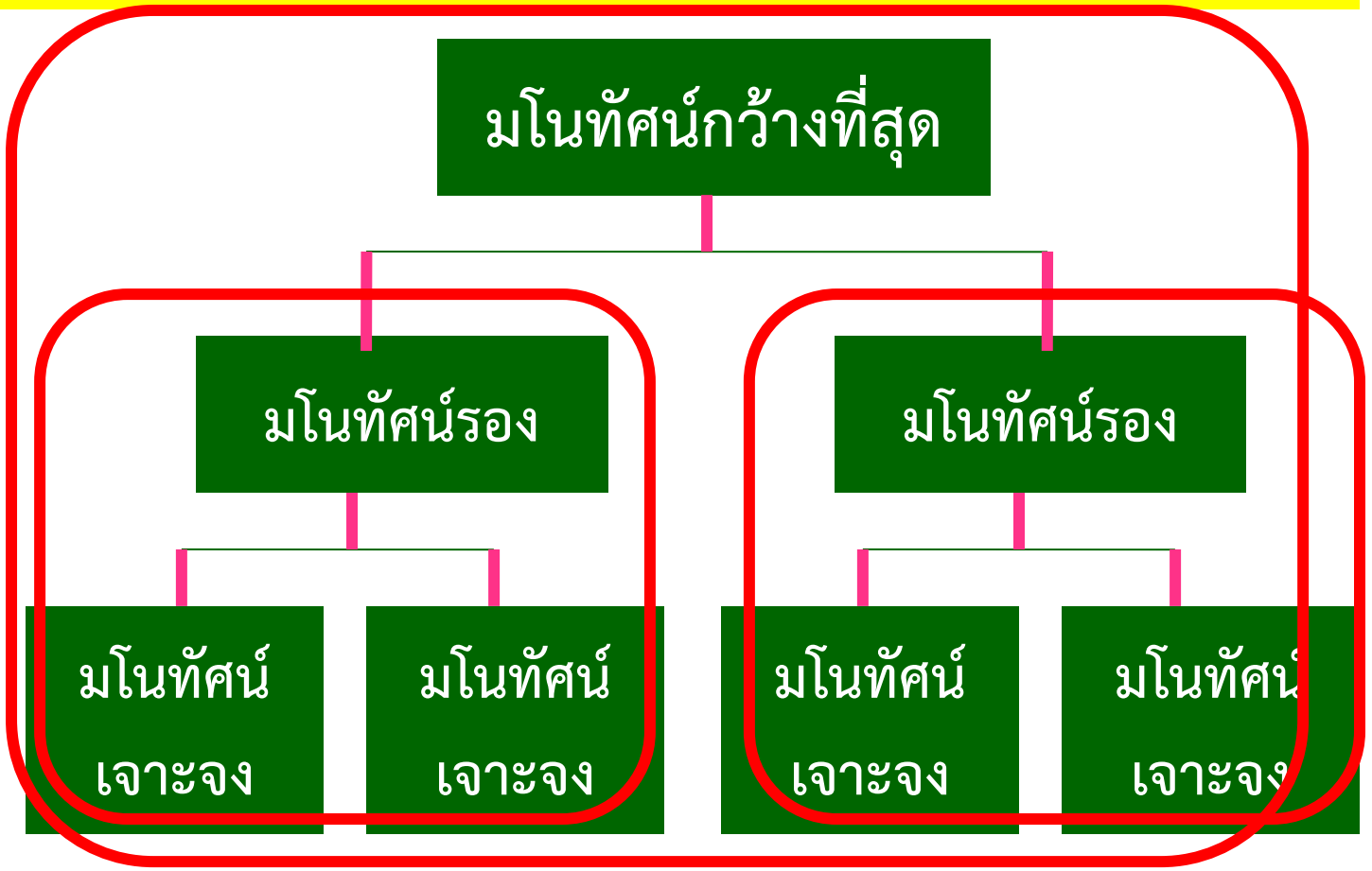

แผนภาพแสดงระดับชั้นข้อมูลของผังมโนทัศน์

NPRU

รูปแบบของผังกราฟิก

2. ผังมโนทัศน์ (Concept Map)

เป็นแผนภาพที่มี **จุดศูนย์กลางมากกว่า 1 ชุด** เสนอความสัมพันธ์ของข้อมูลที่เชื่อมโยงตาม**ระดับชั้นข้อมูล**

- มีระดับชั้นข้อมูลน้อยกว่า mind map
- มุ่งที่การเชื่อมโยงข้อมูล

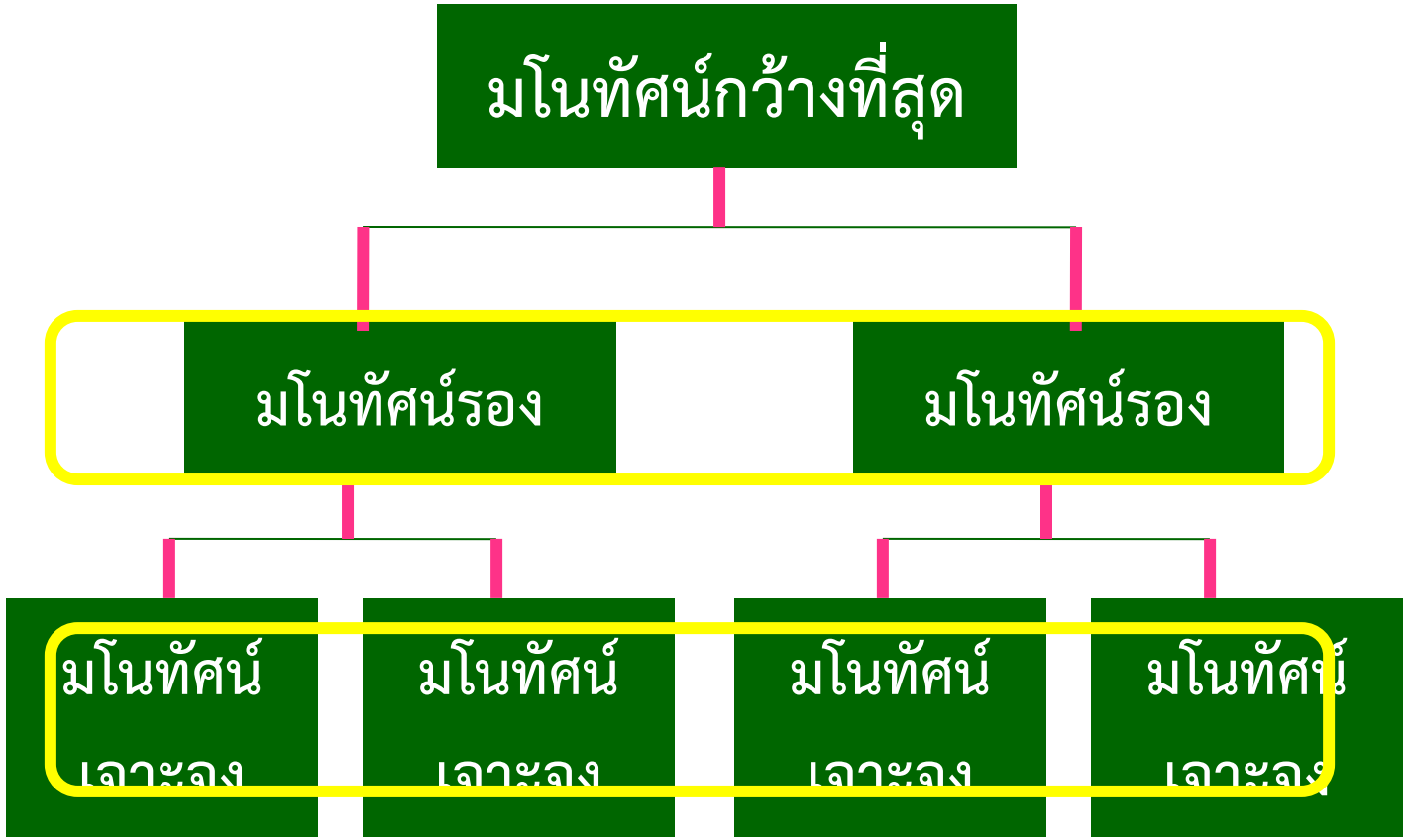

แผนภาพแสดงระดับชั้นข้อมูลของผังมโนทัศน์

NPRU

รูปแบบของผังกราฟิก

3. ผังแมงมุม
(Spider Map)

เป็นผังมโนทัศน์แบบหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายใยแมงมุม

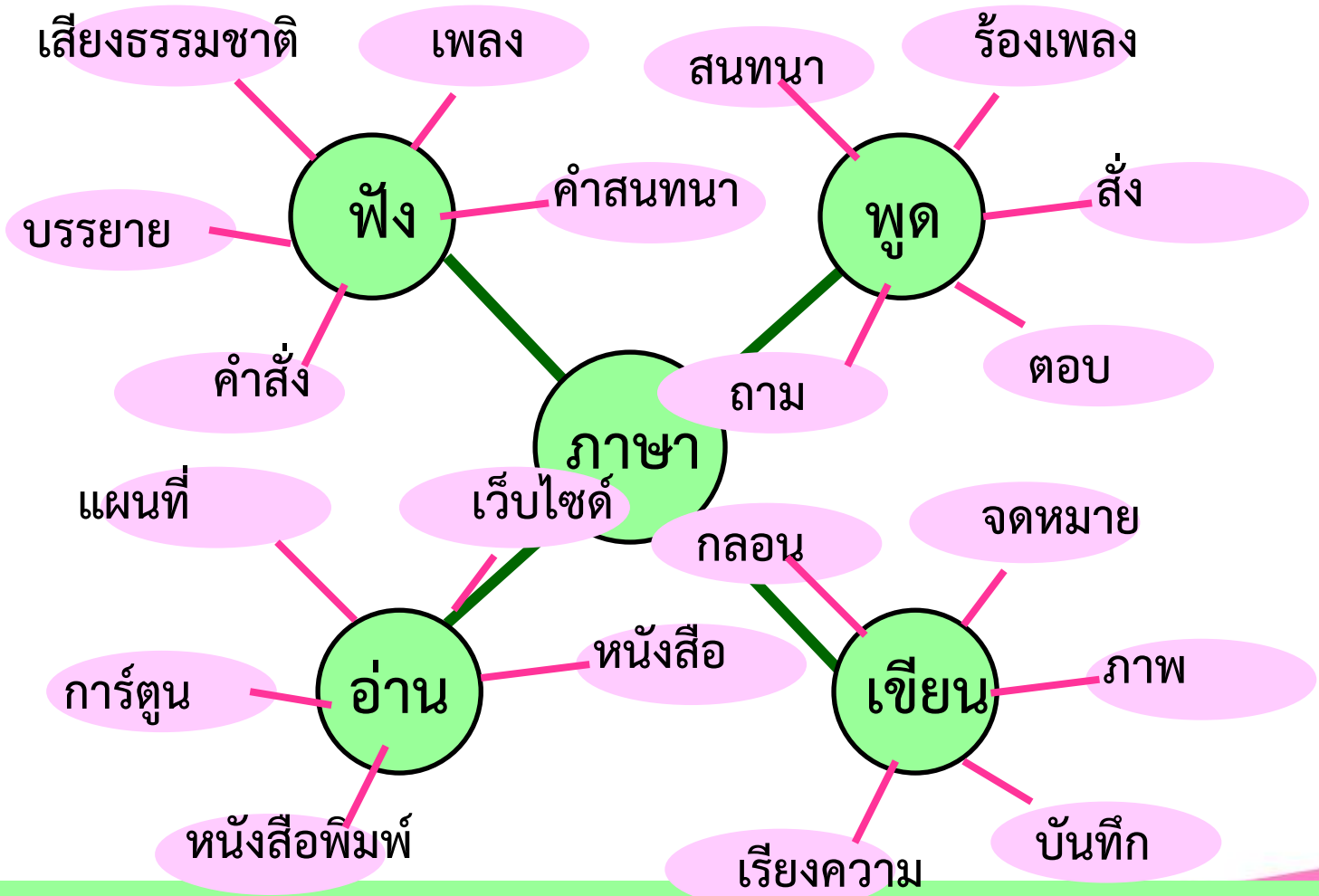

แผนภาพแสดงการใช้ทักษะภาษา

NPRU

รูปแบบของผังกราฟิก

4. ผังลำดับขั้นตอน (Sequential Map) แสดงกระบวนการหรือลำดับขั้นตอน

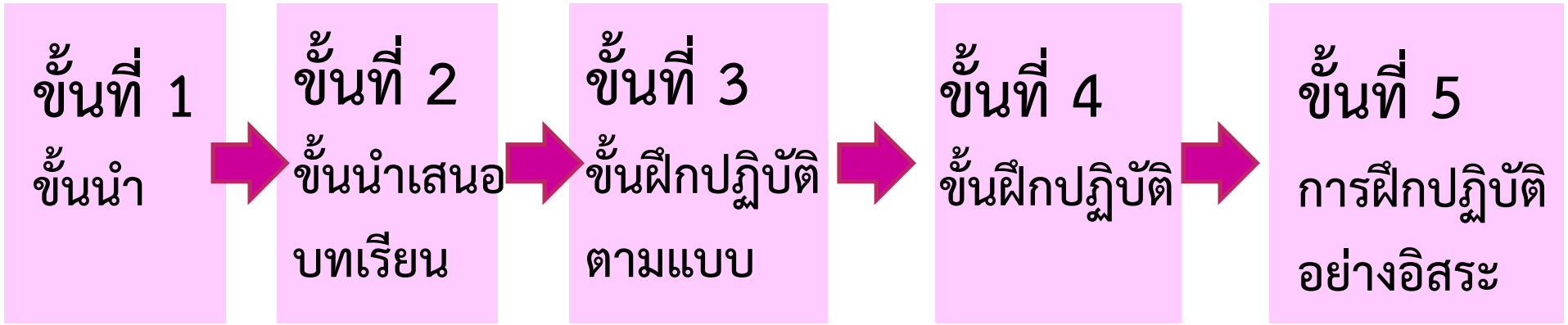

แผนภาพกระบวนการสอนของรูปแบบการสอนทางตรง

NPRU

รูปแบบของผังกราฟิก

5. ผังก้างปลา (Fishbone Map) แสดงสาเหตุของปัญหา สาเหตุหลัก/รอง

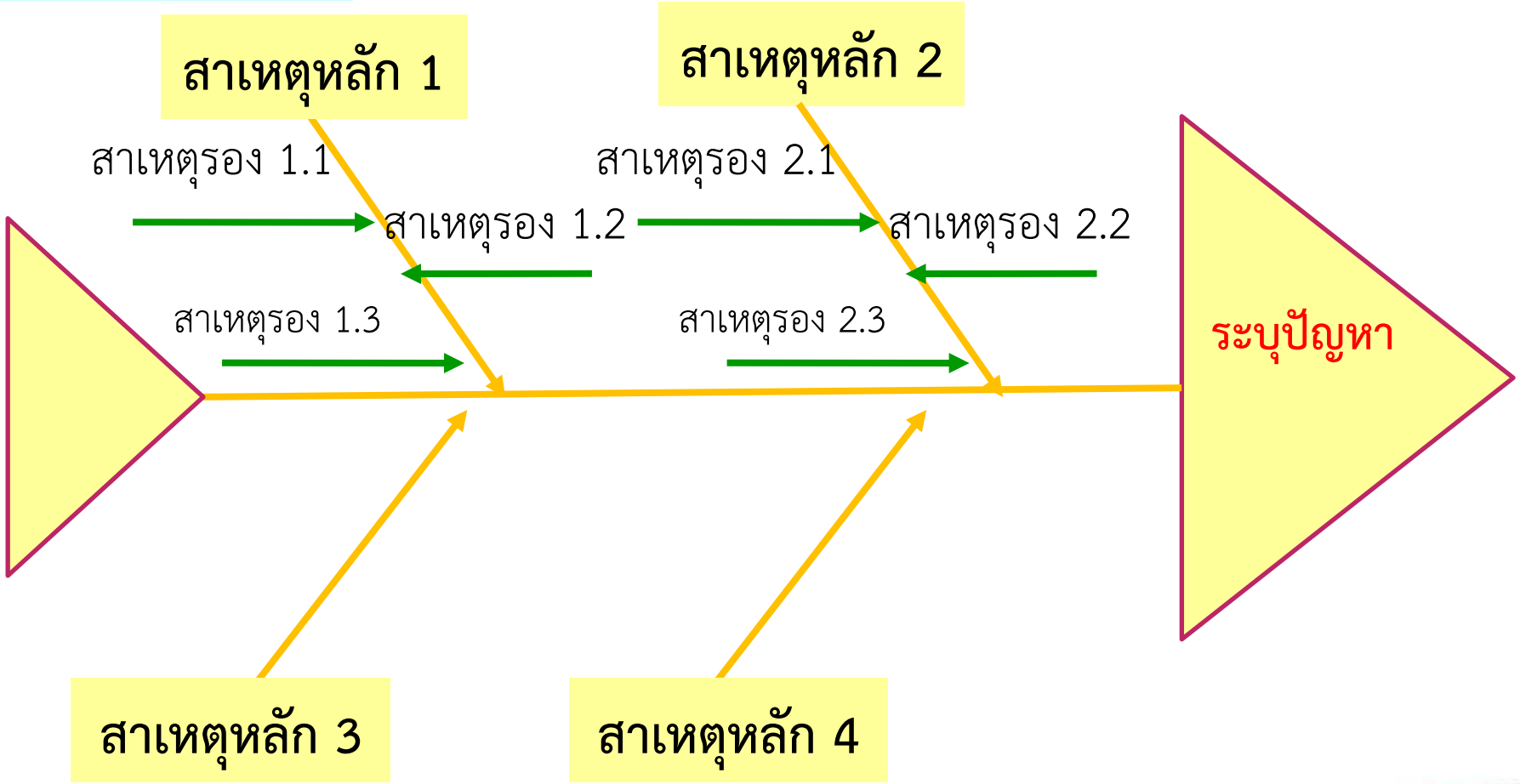

แผนภาพแสดงสาเหตุของปัญหา

NPRU

รูปแบบของผังกราฟิก

6. ผังวัฏจักร (Circle Map) แสดงลำดับต่อเนื่องที่เป็นวงจรไม่สิ้นสุด

NPRU

รูปแบบของผังกราฟิก

7. ผังวงกลมซ้อน / เว็นไดอะแกรม (Venn Diagram) แสดงความเหมือนและต่างกันของสิ่งตั้งแต่ 2 สิ่งขึ้นไป

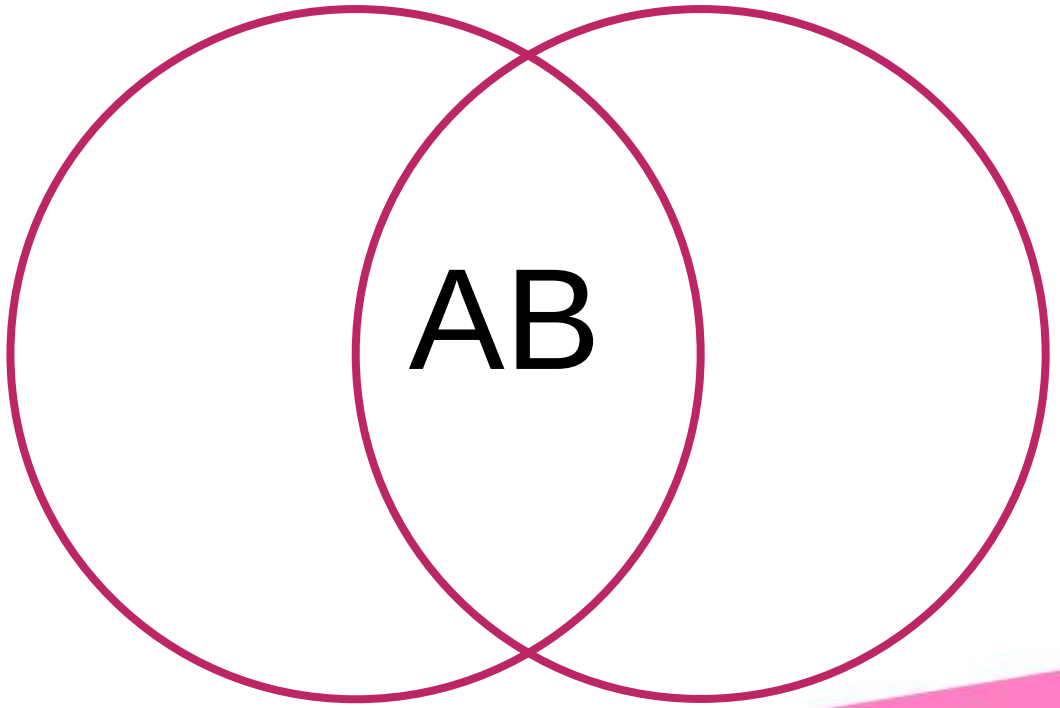

NPRU

รูปแบบของผังกราฟิก

8. ลำดับเวลา (Time Line) แสดงหรือเปรียบเทียบเหตุการณ์ตามลำดับเวลา

NPRU

รูปแบบของผังกราฟิก

9. ลำดับตามเกณฑ์คุณภาพ (Order Line) แสดงหรือเปรียบเทียบเหตุการณ์ตามลำดับโดยใช้เกณฑ์คุณภาพ

แผนภาพแสดงลำดับความแข็งของแร่

NPRU

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม